

PROGRAMA SANITARI

AGRUPACIÓ DE DEFENSA SANITÀRIA

FEDERACIÓ D'ASSOCIACIONS DE CUNICULTORS DE CATALUNYA



VETERINARIS RESPONSABLES:

JORDINA CASAS I CANTÓ. Col·legiat B-4.451

RICARD GARRIGA I BARAUT. Col·legiat B-4.284

Programa sanitari de la FACC 2013-2014 per l'explotació:

NOM:

MARCA OFICIAL:

CODI REGA:

Període del 2 de setembre del 2013 al 1 de setembre del 2014

INTRODUCCIÓ

Segons el Reial Decret 1547/2004, les explotacions cunícoles han de disposar d'un programa sanitari bàsic que ha de ser aprovat per l'autoritat competent. Aquest programa bàsic serà supervisat en la seva aplicació per un veterinar autoritzat o habilitat per l'explotació. El Programa sanitari inclou:

- Programa de control de les malalties infecto-contagioses com les mixomatosi i la malaltia vírica hemorràgica. Així com també altres malalties que afecten als conills.
- Programa de control de les parasitosis internes i externes.
- Programa de control de les malalties micòtiques.
- Protocol d'higiene, mesures de bioseguretat bàsiques, pautes de neteja, desinfecció, desinsectació i desratització. Programa d'eliminació higiènica de cadàvers i altres subproductes animals no destinats al consum humà (consultar *Guia de pràctiques correctes d'higiene per a les explotacions cunícoles*).
- Metodologia a seguir per omplir els llibres de registre de les explotacions.

QUINS SÓN ELS OBJECTIUS DEL PROGRAMA SANITARI?

Disminuir la prevalença de les malalties parasitàries internes, externes i micòtiques, a més, de reduir la incidència de les mixomatosi, la malaltia hemorràgica vírica (RHD) i la enterotoxèmia bacteriana mitjançant antiparasitaris, antimicòtics, antibiòtics, vacunes i mesures preventives de bioseguretat (desinfecció, desratització, deasinsectació). Tots aquests procediments s'implementaran sota la supervisió dels veterinaris de l'Agrupació de Defensa Sanitària i Ramadera de la Federació d'Associacions de Cunicultors de Catalunya (ADSR-FACC).

Assessorar i formar de manera continuada als cunicultors en matèria de sanitat, seguretat alimentària, benestar animal, medi ambient i adaptació a nova normativa.

QUINA METODOLOGIA S'HA DE SEGUIR PER COMPLIR ELS OBJECTIUS?

1. PARASITOSIS INTERNES:

- COCCIDIOSIS: Prevenció mitjançant anticoccidiòtics al pinso (robenidina, diclazuril). Ocasionalment, prevenció via aigua (diclazuril, toltrazuril, sulfamides, amprol).
- ENCEFALITOZOONOSIS: Prevenció amb imidazols (fenbendazol, albendazol, flubendazol) via oral en ocasió de cada cicle reproductiu de les femelles.

C) NEMATODOSIS: Prevenció amb la mateixa pauta que l'encefalitozoonosis.

D) CISTICERCOSIS: Prevenció amb la mateixa pauta que l'encefalitozoonosis.

2. PARASITOSIS EXTERNES:

A) SARNES: Prevenció amb acaricides per via tòpica, avermectina injectable o ambdós en ocasió de cada cicle reproductiu. Ús d'acaricides a fosses i passadissos. En el cas de la sarna sarcòptica, s'ha de posar especial atenció al personal de l'explotació per evitar contagis.

3. MALALTIES MICÒTIQUES:

A) DERMATOFITOSIS (TINYES): Prevenció amb enilconazol via tòpica mitjançant la pulverització setmanal i flor de sofre al niu al moment del part. Es posarà especial atenció al personal de l'explotació per evitar contagis i en granges que venen reproductors.

Es seguirà un protocol de desinfecció, desratització i desinsectació per prevenir aquestes malalties.

4. LES MIXOMATOSIS:

Primovacunació dels futurs reproductors amb vacuna elaborada amb virus heteròleg i revacunació dos mesos més tard amb vacuna elaborada amb virus homòleg (als 2 i 4 mesos d'edat, respectivament). Revacunació dels adults cada 6 mesos. No obstant, en funció de les condicions de cada granja i el seu entorn, el veterinari adaptarà el protocol de vacunació.

En funció de la sol·licitud del productor i el criteri del facultatiu, en algunes granges, serà necessari vacunar els llodrigons. Les granges *oficialment indemnes* quedarien excloses del pla de vacunació.

La vacuna es pot aplicar via subcutània o intradèrmica, en ambdós casos, cal realitzar un manteniment de la xeringa i respectar la seva vida útil recomanada pel fabricant. Es poden utilitzar agulles d'un sol ús o bé, en cas de fer servir agulles reutilitzables, aquestes s'hauran d'esterilitzar mitjançant un procés d'ebullició (mínim 10 minuts) i mai usar alcohol o altres desinfectants. La vacuna s'ha de reconstituir amb el diluent i aplicar abans de 30 minuts.

Cal seguir les indicacions del prospecte de la vacuna.

Els residus generats durant la vacunació s'han d'eliminar seguint la normativa vigent. No obstant hem de recordar que el virus que queda en els envasos de vidre o cau a terra s'inactiva espontàniament.

Pautes de vacunació:

1. Cada 4-6 mesos amb vacuna elaborada amb virus heteròleg a reproductors i reposició. Si no hi ha mixomatosi a la zona, es fa cada 6 mesos; si n'hi ha, cada 4. Es fa en zones de baix risc.
2. Cada 4-6 mesos amb vacuna elaborada amb virus homòleg a reproductors i reposició. Es fa en zones de risc mitjà-alt.
3. Contínua: als 2 mesos es vacuna amb vacuna heteròloga als futurs reproductors i als 4 mesos amb la vacuna homòloga. Es revacuna a tots els reproductors a la tardor i la primavera.
4. Pauta als conills deslletats: només es fa quan hi ha mixomatosi als conills deslletats.
5. No s'ha de vacunar a les granges *oficialment indemnes* o les que estiguin en previsió de ser-ho.

5. MALALTIA HEMORRÀGICA VÍRICA (RHD):

Vacunació dels animals de reposició i reproductors. Revacunació dels adults en funció del criteri del veterinari.

Les granges *oficialment indemnes* quedarien excloses del programa de vacunació.

La vacuna es pot aplicar via subcutània o intradèrmica, en ambdós casos, cal realitzar un manteniment de la xeringa i respectar la seva vida útil recomanada pel fabricant. Es poden utilitzar agulles d'un sol ús o bé, en cas de fer servir agulles reutilitzables, aquestes s'hauran d'esterilitzar mitjançant un procés d'ebullició (mínim 10 minuts) i mai usar alcohol o altres desinfectants.

Cal seguir les indicacions del prospecte de la vacuna.

Els residus generats durant la vacunació s'han d'eliminar seguint la normativa vigent.

Per procedir a l'autorització de vacunes d'altres països de la UE, s'haurà de trametre una sol·licitud al DAAM prèviament a la prescripció.

Pautes de vacunació:

1. Vacunació d'animals de reposició i reproductors.
2. Conills lactants o en creixement: només es fa quan hi ha molt risc.
3. No s'ha de vacunar a les granges *oficialment indemnes* o les que estiguin en previsió de ser-ho.

6. ENTEROTOXÈMIA BACTERIANA:

La metodologia a seguir en aquesta malaltia consisteix en el control a través de la diagnosi, la prevenció (veure apartat 7) i, en cas necessari, el tractament amb antibiòtics al pinso o aigua de beguda.

7. HIGIENE:

Per a la prevenció i control de les malalties citades en aquest programa sanitari és imprescindible seguir un protocol de neteja, desinfecció, desinsectació i desratització, així com mesures bàsiques de bioseguretat.

A) NETEJA:

Eliminació de matèria orgànica de les instal·lacions com a pas previ a la desinfecció, amb especial atenció a les gàbies i el terra.

B) DESINFECCIÓ:

Control de la potabilitat de l'aigua de l'explotació.

Es posarà especial atenció a les gàbies provinents de l'escorxador.

Desinfecció ambiental de les naus diàriament.

Desinfecció del material en ocasió de cada canvi.

Desinfecció de les rodes dels vehicles que accedeixen a l'explotació.

Es posarà especial atenció als panells de refrigeració.

Ús d'equips adequats com són les polvoritzadores manuals i, de manera recomanada, les motoritzades o, eventualment, instal·lacions automàtiques.

C) DESINSECTACIÓ:

Ús de larvicides i insecticides de contacte o ambient, entre altres.

D) DESRATITZACIÓ:

Ús de raticides col·locats en llocs estratègics.

E) ELIMINACIÓ D'ANIMALS MALALTS I SOSPITOSOS:

Per raons de benestar i seguretat alimentària, els animals sospitosos de patir una malaltia no poden ser enviats a l'escorxador, sinó que s'han de sacrificar de manera innòcua a la pròpia granja. La manera més adequada depèn de cada cas i s'hauria de consultar amb el veterinari responsable.

Es posarà especial atenció en el maneig i emmagatzematge dels cadàvers, preferentment, amb un sistema de refrigeració fins al dia previst de recollida.

8. ALTRES RECOMANACIONS:

Abans de fer ús de qualsevol producte zoosanitari és imprescindible llegir el sumari de característiques del producte (prospecte o etiqueta). En cas de dubte, consultar.

9. ENREGISTRAMENT:

Les actuacions esmentades s'enregistraran en el llibre de registre corresponent. Els veterinaris de l'ADSR-FACC supervisaran els llibres de registre de les explotacions per verificar que s'omplen de manera correcta alhora que donaran el vist i plau dels tractaments realitzats als animals de l'explotació i deixaran constància firmant en el llibre de tractaments.

10. FORMACIÓ CONTINUADA:

La formació relacionada amb aquest programa, s'efectua de manera continuada a les visites personalitzades que fan els veterinaris a cada explotació i a les jornades tècniques que es realitzen periòdicament.

A la web www.cunicultors.cat es pot trobar més informació.

QUINS ALTRES OBJECTIUS INCLOU AQUEST PROGRAMA SANITARI?

Disminuir la prevalença de les malalties de l'aparell digestiu, respiratori i de la reproducció, així com l'estafilocòcia. Es posarà especial atenció a la detecció d'altres zoonotoponosis, a més de la tinya i la sarna sarcòptica, com les salmonel·losis, que es controlarien mitjançant una estricta higiene (neteja, desinfecció i eliminació de malalts) i també mitjançant l'aplicació d'autobacterines.

La metodologia a seguir amb aquestes malalties consisteix en el control a través de la diagnosi, la prevenció i, en cas necessari, del tractament.

QUINES MESURES DE BIOSEGURETAT S'HAN D'APLICAR?

La bioseguretat la definim com totes aquelles mesures que prenem per tal d'evitar que una malaltia s'introdueixi en una granja i la seva difusió dins l'explotació. Les malalties poden entrar a les granges a través de nous animals, persones, vehicles, animals d'altres espècies, pinso i aigua de beguda, aire, entre altres. Les mesures a prendre són:

- Localització de la granja (només per granges de nova construcció).
- Reposició: tenir els animals en quarantena (per exemple, dues setmanes).
- Visites: disposar de roba i calçat nets o d'un sol ús, enregistrament al llibre de visites.
- Mesures de protecció per impedir l'accés d'animals d'altres espècies, vehicles i personal extern a l'explotació mitjançant tanca perimetral, portes d'accés tancades, teles ocelleres a les finestres, entre altres.

COM S'HA DE FER L'ELIMINACIÓ HIGIÈNICA DE CADÀVERS I ALTRES SUBPRODUCTES ANIMALS NO DESTINATS AL CONSUM?

- A) CADÀVERS: La normativa vigent obliga a les explotacions ramaderes a disposar d'un sistema legal per l'eliminació dels cadàvers. El procediment de destrucció o eliminació de cadàvers el farà una empresa acreditada. Es recomana tenir el contenidor de cadàvers fora del recinte de l'explotació.
- B) DEJECCIONS: Cal tenir un pla de gestió de les dejeccions produïdes i portar un registre actualitzat. Per l'emmagatzematge de les dejeccions produïdes a l'explotació cal tenir una fossa o fomer estanc i amb una capacitat suficient.
- C) MEDICAMENTS: Per l'eliminació de restes de medicament i els seus envasos, xeringues, agulles i altres materials amb risc biològic cal disposar d'un contenidor de productes zoosanitaris que gestionarà periòdicament una empresa autoritzada.

QUINES MESURES S'HAN DE PRENDRE RESPECTE AL BENESTAR ANIMAL?

Segons el Reial Decret 348/2000 i el 441/2001, tots els animals en explotacions ramaderes han de complir els següents aspectes:

- El personal ha de ser adequat al nombre d'animals i ha de disposar dels coneixements i la competència professional adients per tenir cura dels animals.
- Els animals s'han d'inspeccionar com a mínim un cop al dia, aquells que semblin malalts o ferits han de rebre el tracte adequat (separació, medicació, sacrifici). La il·luminació ha de ser suficient per veure l'estat dels animals i s'ha de disposar d'un lloc adequat per aïllar els animals malalts o ferits.
- El productor ha de mantenir un registre actualitzat dels tractaments realitzats i els animals morts. Aquests registres s'han de mantenir tres anys com a mínim. En aquest i altres casos, es poden trobar exemples a la *Guia de pràctiques correctes d'higiene per a les explotacions cunícoles* (es pot consultar a la pàgina www.cunicultors.cat).
- Alimentació, aigua i altres substàncies han de ser sanes, adequades i suficients, i ha de ser fàcil accedir-hi. Els equips de distribució han de ser adequats i estar nets. Està prohibit administrar substàncies no autoritzades.
- No s'han d'utilitzar procediments de cria naturals o artificials que ocasionin o puguin ocasionar patiments o ferides.